

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kérésre visszajuttatja vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, márczius 3.

A macedonai vérengzés.

Távol tőlünk, Görögországnak egyik szép, gazdag tartományában, Macedóniában véres üldözés, gyilkolás, rablás folyik az ottani románok ellen. Megborzadva és lelkemben teljesen felháborodva olvastam a román lapokban azon vérlázító híreket, amelyek ott napirenden vannak.

A macedonai »ortodox« görögök püspökeiknek és papjaiknak inspirálására és kezdeményezésére utonálló zsványok módjára támadják meg az ottani románokat és ölik, meggyilkolják őket, nem másért, csupán azért, mivel az ottani románok anyanyelvükön, románul beszélnek, mivel ezen a nyelven énekelnek templomaikban és tanítanak iskoláikban. Macedóniában élet-halál harcz folyik az ottani románok és görögök között, egy védelmi harcz a románok részéről nem a pogány törökök ellen, hanem a keresztény görögök ellen. Ezen keresztény görögök nem akarják megengedni az ottani románoknak, hogy románok legyenek, nem akarják megengedni, miszerint Krisztus evangéliumát anyanyelvükön olvassák. És mivel a macedonai románok nem akarják megtagadni, elhagyni nyelvüket, nemzetiségüket, a görögök Görögországból felfegyverkezve Macedóniába törnek, hol a legborzasztóbb módon ölik és gyilkolják a románokat oly kegyetlenséggel, miszerint an-

nak láttára még a tatárok is elpirulnának. Nincs az a hét, nincs az a nap, amelyen görög banditák ne törnének be román községekbe, melyeket azután felgyujtanak és elégetnek. A román templomokat és iskolákat lerombolják; férfiakat és nőket meggyilkolnak, gyermekeket elrabolnak. Minden emberi érzésből kivétkezve, valóságos hiénák és veszett bestiák módjára támadják meg a védtelen románokat és őket a legbrutálisabb kinszásokkal sanyargatják és ölik meg. És mindez a konstantinápolvi patriarkának és a többi »ortodox« görög püspököknek és papoknak beleegyezésével, tudtával és támogatásával történik.

Mint görögkatholikus pap és román ember figyelemmel kísérem ezen öldökléseket és mészárlásokat és midőn azokat lelkem teljes felháborodásával elítélem, egyszersmint megragadom ez alkalmat, hogy ezen események felett elmékedjünk, nem másért, csupán azért, mivel azok mi ránk magyarországi magyarokra és románokra kettős szempontból tanulságosak; Macedóniában a hatalmas, vagyonos görögök megtámadják és lemészárolják az aránylag csekély számú románokat, csupán azért, mivel csak nem akarják megtagadni nyelvüket. A legborzasztóbb módon kinnözzük és öldösik őket, megfosztják őket a legutolsó darabka kenyértől is, az éhségtől, sok fájdalomtól és szenvedéstől elcsigázva összeroskadnak, az édes anya lelket megrendítő sikoltással borul férje kebelére, elrabolt magzatát siratván. És daczára ezen sok

szenvedésnek, keserűségnek, nyomornak, gyilkolásnak, a macedonai románok nem adják fel a harcot, nem tagadják meg nyelvüket. Meghalnak inkább, mintsem az édes anyanyelvet megtagadnák. Álljunk meg itt egy kicsit. Alkalmazzuk az esetet a mostani magyarsági állapotokra.

Parlamentünk — alkotmányunk ezen védbástyája — szétverve. A nemzet akaratát nem érvényesült, nem érvényesülhetett. A megpróbáltatások nehéz napját éljük. Nyomor, kín, szenvedés, jöhet ránk. Mi lesz? Feladjuk a küzdelmet? Alkotmányunkért nem fogunk-e küzdeni? A jövő, mit hoz nem tudjuk, de csüggednünk nem szabad, a reményt feladnunk bűn volna, a küzdelemben kitarítani kötelességünk. Vegyünk példát a macedonai románoktól, kik ugyanezen a napokon a legborzasztóbb kinszenvedéseknek vannak alávetve, vegyünk példát tőlük, kik életüket, vagyonukat, mindenüket feláldoznak, csak nyelvüket lássák megmentve. Ezekről vegyünk példát mindnyájan, kik itt Magyarországon lakunk. Ezekről vegyünk példát mi magyarországi románok is. Lám a macedonai románokat legyilkolják, mivel románul beszélnek és mivel anyanyelvükön imádják az Egek Urát.

Minket magyarországi románokat senki sem bánt azért, mert románul beszélünk, senki sem üldöz, senki sem gyilkol meg, mert románul hirdetjük Jézus evangéliumát. Sőt... Ellenkezőleg. A haza alkotmányáért küzdök őszinte

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Kukoricza Jónás.

Irtá: Molnár Károly.

A szenykeparti műpártoló közönség roppant meglepéssel vette tudomásul, amikor a falu pennája — kit csak »kis-cizma« néven ismer a község — elhírelte, hogy Szenykepart községét előkelő színésztársaság óhajtja felkeresni.

Méltók akartak lenni önmagukhoz a szenykepartiak, azért hát a legelső hirre felsuroltatták a nagy szalát, előkeresték község tulajdonát képező zsinpadi dekorációkat s lelkesedéssel várták a perczet, mikor megérkeznek a nemzet napszamosai.

Közköltségen kocsit küldtek eléjük a vasuti állomáshoz, még pedig kettőt, minthogy a társaságnak hat nő tagja van. — A férfiak bejöhetnek gyalog is.

A színésztársaság teljes meglepédesre játszott.

Nyitányul a »Paraszt szerelem« című

darabot adták, utána pedig »Aranyvirágot«, melyhez a zenét a direktorné szolgáltatta a tanítózó zongoráján.

Aztán meg a lehiresebb szinpadi szenzáció, »János vitéz« került sorra.

A darab kegyetlen jó hatást tett.

A postamester azonban, ki az ujságokat legelőbb szokta volt olvasni, egy kényelmetlen kérdést vetett fel az előadás után, amikor a színészek éppen vacsoráltak.

— Direktor ur, — szólott a zöldökör (mert csak így ismerték a posta mestert) — remélem tervba van véve a »János vitéz« paródiájának, a »Kukoricza Jónás«-nak az előadása is, mert e két darab szoros összefüggésben van egymással?

A helybeli intelligencia jelenlevő tagjai nagy meglepéssel hallgatták ezen nagy tájékozottságot eláruló kérdést. Bár a darabot nem ismerték, de mohón várták a feleletet.

A direktor savanyuan vette tudomásul a kérdést, de hogy el ne rontsa a kedveket, válaszoló:

— Természetes, postamester ur, azonban ez a darab hosszabb próbákat igényel, azért erre csak a jövő héten kerül a sor.

De e percztől nem volt étvágya a direktornak.

A Kukoricza Jónást még ő sem látta, mert azóta még sem járt Budapesten, hol ezt beszerezhetné volna, de hogy most már megígérte a közönség képviselőinek az előadást, valami módon segíteni kellett a dolgon.

A véle vacsorázó színészek és színésznők, mikor hallották a színészdirektor ígérését, — kérdőleg pillantgattak feléje, míg ez csilapító szembunyorítással válaszolt nekik.

A zöldökör ezután nagy szakértelemmel magyarázta sorsosainak a Kukoricza Jónás nagy sikereit, és művészi becsét, melyet a lapok utján tudott. Anyira, hogy végre ő maga is meg volt győződve az előadandó darab szenykeparti sikeréről.

Az igaz, hogy ő még sohasem látta a »Kukoricza Jónást«, — de hiszen egész Szenyke-

LEBOVITS és WEISZ angol divat férfiszabó cég

szíves tudomására adja nagybecsült vevőinek és a nagyérdemű közönségnek, hogy az őszi idényre a legujabb és legdivatosabb angol, skót és Homespon, valamint angol double mellénykülönlegességgel megtervezte, a mely raktár dús választékban a nagyérdemű közönség rendelkezésére áll. Előnyös ruhábról-táblázattal a cég szívesen szolgál, a legjobb kiszolgálásról pedig a cég eddigi jó hírneve is kezeskedik. — A m. t. vevőink és a t. közönség további pártfogását tisztelettel kéri.

Lebovits és Weisz angol divat férfiszabó cég NAGYVÁRAD, Fő-utca, zárdá-épület. — Városi és vidéki telefon sz. 151.

szívvel szólnak hozzánk és szólítanak fel testvériségre és egyesülésre.

Megtarthatjuk hitünket, nyelvünket, tradícióinkat, nemzeti jellegünket — mindezt senki sem bántja. Csak egyet kívánnak tőlünk, hogy ma ezen tulsúlyos időben lépünk mi is a küzdők sorába, és védjük meg a nekünk is hazát nyújtó Magyarország alkotmányát mindenkiel szemben.

Ez kötelességünk nekünk románoknak, ha őszintén óhajtjuk boldogulásunkat, előhaladásunkat. Mi hirdetjük a haza szeretetét, nosza hát, itt az idő, most mutassuk meg, hogy igazán szeretjük hazánkat, most is itt egyesüljünk és szövetezzünk a haza ellenségei ellen, Vessünk meg minden ígéretet — bárhonnán is jönné az, ne kábuljunk el a sok ígézet hallatára, ugy is írott malszt az csupán.

A maczedóniai románok gyönyörű példát mutattak nekünk, hogy miként kell küzdeni férfiasan, becsületesen. Tessék, kövessük mi románok is azokat, egyesüljünk a magyarokkal és áldozzuk fel vagyunkat, életünket, mindenünket a haza boldogulásáért, tömörüljünk össze egy hatalmas párttá és akkor még a poklok kapui sem vesznek erőt rajtunk.

(Kl.)

Az a szerencsétlen magyar vezényszó.

Ketten is ajánlgatják, hogy »azt a szerencsétlen magyar vezényszót« vegyük már le a napirendről. Az egyik Bánffy, a másik Hanvay Zoltán.

Bánffy, ugy látszik, a német vezényszó mellett akar miniszterelnök lenni; míg Hanvay ugyanerre a diszes szerepre Tiszát kínálgatja. Mind a ketten abban a naiv hitben levén, hogy az udvar két kézzel kap azon a magyar kor-

mányon, amely a 80 német vezényszónak irgalmaz.

Ugy látszik, egyik sem olvasta Andrassy röpiratát, melyben kijelentette, még pedig a leghitelesebb információk alapján, hogy az udvarnak nem kellett a koalíció még a magyar vezényszó nélkül sem. Az udvarnak az unbedingte Unterwerfung kellett s így nem a ellenzék szoritotta oda a kérdést, hogy most már »mindent vagy semmit!« a jelszó.

Nem új ötlet az sem, amit Hanvay röpirata mint végső mentsvárat emleget: kövesse minden 67-es Apponyi példáját és legyen 48-as.

De hát akkor mi czélja volt »a szerencsétlen magyar vezényszó« dehonesztálásának? Csak annyi, hogy Hanvay ur a röpirata végén megint kanyarodjék egyet s mikor mindenkinek Apponyi példáját ajánlta, akkor mentő angyalként várja — Tisza Istvánt.

A magyar helynevek.

A magyarországi görög-keleti szerb és román egyházak, valamint az erdélyrészi ág. ev. hitvallású egyházak részéről évek az a visszalépés tapasztalható, hogy a törvényhozás által a helynevek magyarosítását elrendelő törvény ellenére a magyar helységneveket elterítve, régi, idegen hangzású neveiket használják. Lukács György kultuszminiszter hivatalos lap mai számában megjelent rendeletében a nevezett egyházi hatóságokat a törvény szigorú betartására inti és elrendeli, hogy ugy az anyakönyvi kivonatokban, mint hivatalos levelezéseikben a törvény megállapította magyar helységneveket használják.

Készülődés az önálló vámterületre.

Magyarország jövő gazdasági életét közelről érintő hírt kapott a »Műszaki Világ« című technikai nyomtatás. Eszerint a kormány Bécsben volt tagjai Fejérváry miniszterelnök, Vörös és Feilitzsch miniszterek, a mérvadó osztrák tényezőkkal tárgyalásokat folytattak abban az irányban, hogy az Ausztriával fennálló vám- és kereskedelmi szövetségünk meghosszabbítása egyelőre provizorium alakjában három-öt évre történjék. Ezen időn belül

pedig — amihez állítólag Ő felsége már beleegyezését adta az önálló vámterület magalkotásával kapcsolatos törvényhozási és szervezési munkálatok volnának megejtendők. A következő képviselőválasztások alkalmával a haladó-párt egyik sarkalatos programpontja tehát — előreláthatólag — a magyarság minden rétegében forrón óhajtott önálló vámsorompó biztosításában fog nyilvánulni.

A politikai válság.

A válság homlokterében most egyfelől Bánffy szegedi nyílt levele áll, amelyet a koalíció legmesszebbmenőleg elítél, másfelől az államcsúszás első szerencsétlen lépése Rudnay merényletében Pestmegye autonómiája ellen.

Részletes tudósításunk a következő:

Pestmegye autonómiáját felfüggesztették.

Rudnay Béla királyi biztos délelőtt tizenegy órakor magához kérette az összes vármegyei tisztviselőket. Mikor valamennyien együtt voltak a főispáni szobában, Rudnay királyi biztos leiratot vett elő zsebéből s emelt hangon fölolvasta annak tartalmát. A leirattal a királyi biztos felfüggesztettnek jelentette ki Pestvármegye autonómiáját.

Ugyanez a leirat Beniczky Lajos alispán nyugdíjazásáról és Csapó Lóránt pestmgyei főszolgabírónak alispánná való kinevezéséről is intézkedik. A leirat fölolvastása után kijelentette Rudnay, hogy negyvennyolcz órai megfontolási időt ad nekik arra, hajlandók-e az új alispán alatt tovább szolgálni. Ha megtagadják az engedelmességet, elcsapja őket és bűnvádi följelentést is tesz ellenük. Rudnay erre otthagya a tisztikart. Mielőtt ettávozott voina a megyeházáról, fölszólitotta Csapó Lorántot, vegye át azonnal az alispáni hivatalt. Ez nyomban meg is történt. Csapónak az volt az

partján senki sem látta, így hát ő a legike-
tekesebb előadó, mivel ő legalább olvasott róla.

Én a sarokasztalnál ültem egy spriczer mellett és mosolyogva hallgattam a művészies eszmecserét.

Madj a direktorra tévedt tekintetem, s meglepetten láttam, hogy annak arcán a megelégedettség nyájos sugara ült, afféle, amilyen a Schwarz Bertholdé lehetett annakidején, mikor a puskaport szelaláta.

Mindjárt sejtettem, hogy a direktor urnak sikeres mentő gondolata támadt, amit beigazolva is láttam, amikor a színésztrupp előkelőbb erőivel sugdosódott s azoknak arcán is a megelégedés mosolyát ringatta a rizspor.

A polgárok társasága hazaszállingózott, egyedül a színészek maradtak ott élénk eszmecserében, — és én, ki a betétszerkesztés szenykeparti munkálataihoz lévén beosztva — ebben az egyetlen szállóban laktam.

Hogy ne zavarjam a színészek szmecserejét, szunyókálást szinleltem.

— De kérlek, direktor ur, — szólt a komikus, ki egyuttal hőszerelemes is volt, — de kérlek, honnan szeded te elő most a Kukoricza

Jónást! Hisz ha a kezünk között is lenne a darab, akkor sem tudnánk azt egy hét alatt összecsapni! — De hol is van a pénz a darab megszerzésére!! Hogy ígérhettél ilyet ennek a népnek!?

— Hallgassatok ide! A polgárok lelkesedésének nem lehet végét venni! Ha most megtagadnánk kérésük, felhagynának művészies pártolásunkkal, azért eszeltem ki valamit.

Mivel a darabot még itt senki sem ismeri — még mi sem — hát a dolgon ugy segítük hogy én írok egy Kukoricza Jónást!

Minden szem kérdőleg tekintett rája, kivéve a primadonnát és leányát kik már be voltak a dologba avatva.

— Igen én írok egy szindarabot, amelynek czime lesz: »Kukoricza Jónás« Azonban ugy, hogy csak az első negyedóra való szerep lesz meg benne; ezt betanuljuk, mikor aztán ezt eljátszuk, a primadonna rosszul lesz, a szinpadon összeesik és akkor nagy pánikban tiszteletteljesen szétozlatjuk a közönséget, amelyre bizonyára megindító hatással lesz a szerencsétlenség. Ez azért is jó lesz, mert a darab szinrehozataláig mindig élénk

érdeklődésben tartjuk a közönséget, amint láthatjátok, — hoz valamint a konyhára.

Tetsző helyeslés követte a direktor szavát.

Én mosolyogtam magamban a sarokban, mert Miskolczon épen a mult héten láttam a Kukoricza Jónást. Mi lenne — gondoltam magamban — ha kijelenteném, hogy ne merészkedjenek valami gazemberséget csinálni, mert elárulom őket?!

Mint aki mélységes álomból ébredsz, nyugtózni kezdtem, épen akkor is a direktor beszélt:

— Ergó, fiaim, jövő csütörtökön bucsuelőadásul a Kukoricza Jónás lesz! Lesz reá gondom!

Megnem állhattam, hogy nagy komolyan oda ne szóljak:

— Ha szabad egy kérdést koczkáztatnom, direktor ur, — mondám nagy szerényen, mint aki nem tud az ő tervükről — ki lesz a bankár a darabban?

Meredt szemekkel néztek reám a fogaika: piszkáló vádormadarak, legfőképp a directort azt majd . . . no igen . . . magamnak tartom fel szolt hebegve — különben addi

Reggelizés előtt fél pohár

SCHMIDTHAUER-féle radio actív Használata valódi áldás gyomorbaajosoknak

és székszorulásban szenvedőknek.

Csodálatos gyógyerejét az igmándi víz radium tartalmának köszöni, amely tudományos alapon egyedül ezen forrásban lett felfedezve, miertis bevásárlásnál össze, nem tévesztendő a közönséges keserűvizekkel. — Főszétküld és a forrástulajdonos: Schmidthauer Lajos gyógyszerésznél, Komáromban. Kapható Nagyváradon, mindeu jobb gyógyszeriar és fűszerüzletben, kis üveg 30 f., nagy üveg 50 f. Az egyedüli természetes keserűvíz, amely kisüvegben is kapható

Igmándi

keserűvíz

az elrontott gyomrot
2—3 óra alatt
teljesen rendbehozta.

első teendője, hogy körlevélben értesítette alispánná történt kinevezéséről Pest megye összes községeinek képviselő-testületeit és támogatásukat kérte. A megyeházán nagy az izgatottság.

Csapó Lóránt neve nem ismeretlen a keresztény politika harcosai előtt. A pomázi főszolgabíró mindenkor kitűnt szélső liberális-musával s a szentendrei választókerületben különös passzióval terrorizálta mindenkor a néppártot. Emellett nagy vehemenciával üldözte mindenkor a katolikus iskolákat. Csapó Lóránt példája újabb bizonyítéka annak a régi állításunknak, hogy a magyar hazának legádázabb ellensége a liberálisizmus, amely ilyen nehéz napokban is mindenre kapható.

Ruduy erőszakos lépésének kétségtelen következménye, hogy mindent megtehet, amit eddig a közgyűlés végzett. Csúpan ingók eladásába és vételébe nem bocsátkozhatik közgyűlési hozzájárulás nélkül s a törvényhatóságot anyagilag meg nem terhelheti.

Államosítás az egész vonalon.

Egy képes estilap értesülése szerint a törvényhatóságok államosítása mindenütt bekövetkezik, ahol a közigazgatási tisztviselők a passzív ellenállás terén maradnak. — Zemplén megye valamennyi tisztviselője lemondott.

Kafka lemondása.

A déli órákban az a hír terjedt el, hogy Kafka László államtitkár állásáról lemondott.

Óváczió Andrásynak.

Gróf Andrassy Gyula tiszteletére nagy óváczió készül. Mintegy igazolásul annak, amit különben igazolni sem kell, hogy a társadalom minden rétege elismeri Andrassy hazafias működését, a Nemzeti, az Országos és a Lipótvárosi Kaszinó együtt nagy bankettet rendeznek. A bankettet e hó 12-ére tervezik és úgy halljuk, hogy Bánffy egész gárdájával szándékozik ezen a lakomán megjelenni és Andrassy mellett nagy felkészítéssel állást foglalni. Hogy ezt politikailag mit jelent, az Bánffy tegnapi levele után bajosan tudjuk megérteni.

Bánffy.

Ezzel a híreszteléssel szemben jelentik, hogy a szövetség ellenzék valamennyi pártja, beleértve az alkotmánypártot is, a legsúlyosabban elítéli Bánffy szegedi levelét s egyértelműleg azon az állásponton vannak, hogy Bánffy a történetek után sem a koalícióban, sem a vezérbizottságban nem foglalhat helyet. Bánffy ezt a konzekvenciát magára nézve már előre levonta, azért is nem vett részt a vezérbizottság legutóbbi ülésén.

Bécsben Bánffy lépése nem keltett meglepetést. Az udvar már régebben ismerte Bánffy álláspontját, amelyet Fejérváry a Házfelosztás tervét megelőzőleg részletesen előadott az udvarnál. Az udvar előtt plauzibilisak voltak Bánffy tervei, csak azt nem tudták Bécsben, sikerül-e a terveknek többséget biztosítani. Puhatóldztak Budapesten. Ugy látták azonban, hogy Bánffy plánmainak nem lenne többségük. Ekkor következett a fölosztás.

A megújult kabinet.

Uj rendszer sincsen, uj kormány sincsen és mégis van egészen új miniszterium. Van már új pénz- és új közoktatásügyminiszter, lesz új honvédelmi s végül új belügy- és új igazságügyminiszter, sőt a latere miniszter is. Sőt négy tárca új gazdája már ismeretes s csak az ötödik és hatodik még ismeretlen; azt még most nem tudni, hogy ki fog Lányi helyébe jutni.

Szembeállítjuk a két listát:

Jelen:	Jövő:
Elnök: Fejérváry	Fejérváry
Belügy: Kristóffy	Fejérváry
Pénzügy: Popovics	Hegedüs
Kereskedelem: Vörös	Vörös
Közoktatásügy: Lukács	Toszt
Földmívelésügy: Feilitzsch	Feilitzsch
Igazságügy: Lányi	Ismeretlen
Honvédelem: Bihar	Jahl
A latere: Fejérváry	Ismeretlen

Tehát csak az elnökségben, a kereskedelmi és földmívelési tárcaiban és a horvát

tárca nélküli miniszterségben nem lesz változás, egyébként hat tárca kapott és kap új gazdát. Lányi elmegy a Kuriához elnöknek, némelyek szerint másodelnöknek, Lukács intendánsnak és Bihar generálisnak. Arról, hogy Popovicsnak és Kristóffynak milyen ellátás jut még nincsenek híreink.

Hir szerint Lukács György fölmentését a hivatalos lap mai száma hozza. Rózávölgyi Toszt Gyula kinevezését a király már aláírta.

Erőszakos ujoncozás.

A Pol. Ért. jelenti, hogy beavatott forrásból vett értesülés szerint márczius végén mozgósítással ujoncoznak. A hír kalandos izü.

Az új választások.

Ellenzéki körökben elterjedt hírek szerint három hónapon belül meglesznek az új választások. A Zeit ezzel szemben azt írja, hogy a kabinet átalakul hivatalnok-minisztériummá. Ez a körülmény is mutatja, írja a nevezett lap, hogy a kormány belátható időn belül még csak nem is gondol a választásokra, nem hogy a kiírások iránt intézkednék.

Nemzeti ellenállás.

Szegszádról jelentik: Dr. Szentkirályi Mihály, Tolnavármegye aljegyzője tegnap beadta állásáról való lemondását.

Nagy-Károlyban névtelen meghívások jelentek meg, amelyek Szatmármegye jóléti bizottsága nevében föl hívják a polgárságot, hogy szegüljön ellene a hatóságok törvénytelen intézkedéseinek,

A Szatmármegye című lapot izgatás miatt elkobozták. Hir szerint az inkriminált cikk írója azonos a föl hívások írójával.

Gallóczy Józsefet kinevezték a központi járás főszolgabírójává.

Békés képviselőtestülete elhatározta, hogy az eddigi befolyt önkéntes adót beszolgáltatja ugyan, de több adót el nem fogad.

még... no igen kérem... gondolunk valamit.

— No igen — szoltam — mert az hálás szerep... kíváncsi leszek reá...

— Hogyan, kérdé a direktor, uraságod már volt szerencsés látni a Kukoricza Jónást?... —

Igen láttam, Miskolczon a mult héten és Budapesten azelőtt.

Ez utóbbi ugyan nem igaz, de nem bántam meg, hogy kimondtam, oly remek példáját láttam a kényelmetlen érzéseknek a ketségbeesetten megnyult ábrázatokon.

— Uraságod nagyon szerencsés ember, — s mi szerencsétlenek — tette hozzá önkénytelenül. Budapest után a mi játékunk végignézése nagy kin lesz. Nem is ajánlom, hogy elrontsa az illuzióját, — mondá fanyar képpel.

— Sőt, nagyon fogok mulatni és élvezni! Az ön társaságának lejátszásában a régebben látott tagadhatatlanul művészi előadást és zenét fogom még egyszer átélvezni. Nem is szólok az eredeti ötletekről, melyeknek reprodukálásához, csak jó memória kell.

Az én direktorom homloka gyöngyözött, a társaság tagjai pedig bosszus pillantásokkal adóztak az a kellemetlen helyzetért, melybe őket a »Zöld-ökök«-nek tett ígéret sodorta,

— Mégsem ajánlom uraságodnak, hogy eljőjön arra az előadásra, — hisz a mi játékunk csak komédiázás, mondá inkább esdekelve a fővezér és reménytelenül távoztak a részvényesek.

— Én is szobámba mentem.

Tudtam, hogy a direktornak boldogtalan éjszakát szereztem, de azért távol állott tőlem

a gondolat is, hogy őket nagyon megkínóztam, másnap ki akartam a dolgot reperálni.

Csakugyan másnap a főpróba után beállít hozzám az igazgató.

Tudtam, mért jön; de adtam a tájékoztalant. Elmondta, hogy balgán megígérte a közönségnek a Kukoricza Jónás előadását; — elmondta, hogy pedig ők erre nincsenek elkészülve, stb. stb. beszámolt mindennel, amit már az este végigkihallgattam. Kért, hogy ne áruljam el őket, hisz az ő kenyérkérdésükről van szó.

Nagylelkűen megígértem neki pártfogósomat és hallgatásomat, sőt azt is, hogy a kérdéses előadásra nem megyek el, nehogy őket zavarba hozzam.

A község intelligenciája között pedig nagy volt az izgatottság, nagy reményekkel várták a csütörtöki bucsúelőadást és hogy addig is jó hangulatban tartsák a társaságot, tömegesen — vagyis családostul jártak el az előadásokra.

Csütörtökön mindenki ünneplőben jelent meg a színházban, a karzat-erkély zsufolásig volt, odalenn is minden állóhely le volt foglalva.

Az igazgató izgatottan idegeskedett, s folyton a primadonnát kerülgette, hogy utolsó perczen el ne rontsa a dolgot.

A függöny szétnyílt, s megkezdődött a játék.

Bohóczmutatványnak beillett; tarka jelmezekben kacagatták a közönséget a színpadi trupp.

A siker óriásinak ígérkezett.

Egyszer csak a primadonna, mikor épen egy bolondos táncba kezdett, nyílt színen öszszeesik, de úgy, hogy csak elvágódik a deszkán.

Megbeszélés szerint akkor másnak nem volt szabad a színpadon lenni, hogy a primadonna támogató kar hiányában magát jobban megüsse s a pánik a színészek részéről és a részvét a közönség részéről annál nagyobb lehessen.

A dolog remekül sikerült.

Mikor a primadonna eszméletlenül összeesett és egy színész sem sietett segélyére, a közönség szemesebbjei feltolokodtak a félméternél is magasabb színpadra, ahol aztán az öreg doktor bácsi élesztgetni kezdte.

De az — t. i. a primadonna, nem azért esett össze, hogy egy hamar lábra álljon; úgy kellett összeszedni és kocsin elszállítani, mint Kovács Gusztit Debreczenből.

Remegő hangon, de a jól sikerült fogástól dülledt orrczimpákkal állott a direktor a ház elé és szíves elnézést kért a roppant szerencsétlenségért.

A postamester és társai még vigasztalták a ketségbeesett igazgatót s a Kukoricza Jónás eddig látott részének magasztaló méltatása közben oszlottak szét.

Másnap a primadonna kis leánykája egy esokor virággal lépett be szobámba s azt e szavakkal nyujtá át.

— Anyukám küldte, azért, hogy tegnap nem tetszett eljönni a színházba.

Az ifjuság.

Egyik fővárosi protestáns középiskola diákjai koszorút vettek garasos gyűjtés útján *Kossuth* Lajos sírjára.

A tanári kar elkoboztatta a koszorút. Hej, a ezt katolikus intézet tett volna! És égis mi vagyunk a másodrendű hazfiak.

Norvégia.

Egy norvég polgár levelet írt Kossuth Ferencnek. Üdvözlí a magyar nemzetet. Norvégia együtt érez Magyarországgal s kívánja, hogy a szabadság napja áraszsza el hamarosan sugaraival.

NAPROL-NAPRA.**Pro domo nostra.**

A katolikus sajtó köteles támogatásáról írunk a katolikus olvasóközönségnek. Ha a közismert szentencia jelen esetben nem volna oly kulináris, szinte azt mondanók, hogy — iterum de lana caprina. Hiszen erről a témáról a katolikus irodalomban és hírlapirodalomban, így a mi lapunk hasábjain is oly sokszor esett már szó. De éppen az a körülmény, hogy annyszor volt róla szó és még mindig ott vagyunk a katolikus publikum sajtótámogatását tekintve, ahol az a nagy kíméletességgel sokat emlegetett mádi regáleberlő, hát ez a sajnálatos állapot mutatja legjobban, hogy az ismételve fölvetett témát nem tárgyalhatjuk elégszer és nem mutathatunk rá eleget.

Ma két újabb szempontból kívánjuk megvilágítani a kérdést. Egyik az a támadás, amely a helyi sajtóban a katolikus magyar társadalom egyik legtekintélyesebb lapját, az «Alkotmány»-t, abból az alkalomból érte, hogy érdeemes lapársunk letárgyalja azt a hírlapírást, amely a sajtót elvtelen üzletnek tekinti. Mondanunk is fölösleges, hogy magyar keresztény ember házában ilyen haszonleső sajtónak — helye nincs. Ebben a tekintetben tehát teljesen osztjuk azt a fölfogást, amelyet a katolikus sajtó általában véve mindenkor vallott. Nekünk elvhű, minden sorában magyar és keresztény elvektől vezérelt sajtóra van szükségünk.

És, amikor a sajtó megrendszabályozásáról van szó, amikor az abszolutizmus a sajtószabadság elnyomására tör, akkor nagyon természetesen felekezeti különbség nélkül azon lapok veszélyeztetésén kell aggódnunk, amelyek a pártolásra, figyelemre, együttérzésre, hogy ne mondjuk — részvétre érdemesek.

Az csak egészen természetesen, hogy a katolikus sajtó nem fog a *vallásnyalászó* kis krajczáros lapok kipusztulásán keseregni akkor, amikor a sajtószabadság ellen támadó merényletet itéli.

Tiltakozunk a sajtószabadság bántalmazása ellen, mindenféle formájában.

És fölhívjuk a katolikus közönség különös figyelmét ebből az alkalomból az egyedüli katolikus krajczáros lapra — *Uj Lapra*. Ez a második szempont, amelyet megvilágítani kívánunk. Ismeretes az akció, amely az *Uj Lap* részvénytársaság ügyében megindult. Az alapítókét háromszázezer koronára tervezték. Mai napig azonban csak száznegyvenöt-ezerszázhusz korona erejéig történt részvényjegyzés. Építsük ki ezt az oly szükséges tervet. Aki teheti, jegyezzen részvényt, emellett fizessünk elő minél többen erre a derék kis lapra, főként falun, ahol a keresztényszociális munka oly igen-igen nagy hasznát veszi.

Ezeket akartuk ma itt elmondani. A mi házunkról, a mi tűzhelyünkéről, a katolikus sajtóról van szó. A katolikus közönség sok kifogást emel ellene, de elfeledi, hogy erre csak akkor volna jussa, ha kellőleg támogatná. Sajnos ezt nem teszi. Ma, amikor oly nehéz napokat él át a katolikus hírlapírást, támogassuk minden erőnkkel. Annál jobban megállja majd a helyét. (h.)

UJDONSÁGOK.**TÁJÉKOZTATÓ.**

Márczius 8. Kath. liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Márczius 22. Kath. liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Április 5. Kath. liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Május 5. Kath. liceum estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Tisztviselők drágasági pótléka.

A városi tisztviselők — köztudomás szerint — kérvényt nyújtottak be, hogy a múlt években szokásos drágasági pótléket ez évben is folyósítsák.

A 2000 koronán aluli tisztviselők tömegesen kérvényezték, hogy számukra ne 10, hanem 15 százalékot adjanak. A pénzügyi bizottság — mint említettük már, — foglalkozott e kérdéssel s helyet adott a kérésnek azzal a kikötéssel, hogy azok, akiknek szabályrendeletileg megállapított mellékkeresetük van, azok törzsfizetésüknek csak 10 százalékát kapják.

Nem tudjuk miért kellett ilyen határozatot hozni, amely méltánytalan és igazságtalan is. Mert vagy kimondják elvileg azt, hogy miután a szerényebb javadalmazású tisztviselőkre súlyosabban nehezednek az anyagi gondok, a 2000 koronán alóli tisztviselők drágasági pótlék gyanánt fizetésüknek 15 százalékát kapják, vagy azt mondják, hogy a kérés nem teljesíthető. Mert pl. mondjuk, egy tisztviselő, akinek 1200 korona díjazása van, részesül 400—500 korona mellékkeresetben. Tehát még a mellékkeresettel együtt sincs 2000 koronája. Pedig az a tisztviselő a mellékkeresetre éppen úgy számít, mint a törzsfizetésre. Az csak szerencsétlensége, hogy a mellékereset nem biztos.

Nem tudjuk hányan volnának azok, akiknek szabályrendelet szerinti mellékkeresetük van, de azt hisszük, pár emberről van szó.

Azt sem tudjuk, hogy nincsen-e a szabályrendeletben szó arról, hogy pl. az ipariskolai órákat óradíjasok látják el; s így ennek alapján az ott alkalmazott tanítók, akiknek különben csak nyomoruságos 1200 kor. a díjazásuk, elesnek a 15 százalék drágasági pótléktól. Vagy nincse-e abban a népkönyvtárak kezeléséről is szó, mert akkor azok kezelői, akiknek szintén csak 1200 koronájuk van, elesnek a 15 százalék pótléktól, holott az említett esetekben a mellékkeresettel együtt sem tesz ki jövedelmük 2000 koronát.

A mellékkereset pedig bár milyen esetben bizonytalan valami. A kik pedig utalva vannak mellékkereset után nézni, azokra pedig ólomsúlyl nehezednek az anyagi gondok s így nem érdemlik meg azt, hogy kenyér-adójuk részéről mostoha bánásmódban részesüljenek.

Ugy gondolom, hogy a szabályrendeletben megállapított pontok mellett is nehéz volna megállapítani, hogy kinek dukál 15 százalék s kinek 10 százalék. Éppen azért volt helyes az a javaslat amely a 2000 koronán aluli díjas tisztviselők részére a 15 százalék drágasági pótlék folyósítását javasolja.

Mi hisszük, hogy a törvényhatóság részletesen foglalkozik majd a pénzügyi bizottság javaslatával, s hogy elejét vegye a fölmerülő vádaknak s panaszoknak a méltányosság és igazság álláspontjára helyezkedve akként határoz, hogy a 2000 koronán aluli tisztviselők

akár van mellékjövedelmük, akár nincs, fizetésüknek 15 százalékát, a 2000 koronán felül díjasok, tisztviselők pedig tekintet nélkül mellékkeresetükre 10 százalékát kapják.

—v.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket **hogy úgy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek**, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

*** Fetszer segédpüspök hazaérkezése.**

Fetszer Antal kinevezett segédpüspök a bécsi canonicus processusról tegnap este a gyorsvonattal érkezett haza. Vele jött *Palotay* László praelátus, ki egyik tanuja volt a processusnál. A másik tanu *Bundala* Mihály kanonok Budapesten maradt. Bécsben mindhárman *Belopotocky* Kálmán tábori püspök, v. b. t. tanácsos, váradi kanonok ő Excellenciájának voltak szívesen látott vendégei.

*** A Katolikus Liceum.** A város katolikus társadalmának tanulságos és szép böjti előadást nyújt a Katolikus Liceum csütörtökön, márczius 8-án lefolyó estélye. Mint több alkalommal jeleztük már, a műsor ezuttal is gazdag lesz és változatos. *Páll* Ilona községi iskolai tanítónő zongorajátékával vezeti be a programot. Majd *Kupár* Rezső görögkatolikus áldozópap, belényesi főgimnáziumi tanár előadása következik «A románság és a szociáldemokrácia» címmel. Akik a katolikus sajtó publicisztáját, *Gedeont* ismerik az előadóban, méltán tekintenek várakozással a kiválóan aktuális téma földolgozása elé. *Popity* János ügyvédjelölt szavalni fog. Mind a három program-pont olyan szereplő kezében van, ahol csak tetszést, elismerést válthat ki hallgatóságától, amelynek mindenesetre igaz gyönyörűséget fog szolgálni.

*** Keresztuti ájtatosságok.** A nagyböjt tartama alatt vasárnaponként már üsdők óta megtartatnak a szent keresztuti ájtatosságok vagy köznyelven a stációjárás. Ma, vasárnap lesz a székesegyházban az első keresztuti ájtatosság, a délután 3 órai vecsernye után. A helybeli kapuczinus rend templomában a nagyböjt alatt szintén minden vasárnap délután 3 órakor lesz stációjárás. Az ájtatosságot *P. Lambert* másodfőnök vezeti.

*** A városi közgyűlés.** Csütörtökön, márczius 8-án tartja Nagyvárad város rendes közgyűlését. Mintegy 40 ügy kerül tárgyalásra s ezek között akad néhány fontosabb is. Berterjeszti a tanács a közlekedési szabályrendeletet, az árlejtés eredményét, a mely szerint az egyes szakmunkákat a legelőnyösebb ajánlattevőknek javasolják kiadni. Az ács- és kőműves munkákat Madarász és Flantának, az asztalosmunkákat Fábíán Józsefnek, a lakatosmunkákat Tátray Sándornak, a szobafestő munkákat Winkler Szidornak, a mázólmunkákat Havassy Zsigmondnak, az üveges munkákat Déry Jánosnak, a bádógosmunkákat Fey Rezsőnek, a cserepezőmunkákat Tárnoky Lászlónak, a kovácsmunkákat Szalay Mihálynak, a kerékgyártómunkákat Sarkady Lászlónak javasolják kiadni. A következő munkákra nézve még nem tették meg a számításokat. A közgyűlés elé kerül a tisztviselők drágasági pótléka, amelyet a tanács a pénzügyi bizottság javaslatához képest 2000 koronás fizetésig 15 százalék, azon felül 10 százalékban kér meg-

állapítani. A közgyűlés előreláthatólag két napos lesz.

*** Bőjti előadás a legényegyesületben.** A Nagyváradi Katolikus Legényegyesület mai előadásával megkezdte a nagybőjti ciklust. Az első bőjti előadást *Vucskics Gyula* dr szentszéki ülnök, plebános, lapunk felelős szerkesztője, az egyesület elnöke fogja tartani: *Kereszt és munka* czimen. Az est központját képező előadást egyházi ének előzi meg és követi. Bevezetésül ugyanis *Galló János* egyesületi tag énekel régi magyar egyházi éneket, amelyet *Halmos András* nagyváradi-újvárosi kántortanító kísér harmoniumon. A műsor utolsó pontját pedig régi magyar Mária-ének képezi, amelyet *Halmos András* énekel *Álmosdy Teruska* harmoniumjátéka mellett. A műsor láthatólag szubtilis nivón áll, megfelelően a nagybőjti időszak komolyságának és mélységének. Az előadás szokás szerint öt óra után veszi kezdetét s előreláthatólag nagy érdeklődés mellett fog lefolyni.

*** A város vámjövédelmé.** A mult év pangó közgazdasági viszonyai Nagyváradi város vámbevételén is érezhető volt, amennyiben az előző évihez mérten visszaesés mutatkozik. A vámfelügyelő bizottság tegnap ülést tartott, amelyen előterjesztették az 1905. évi számbevételek kimutatását. E szerint a *kövezetvédmánál* az 1905. évben befolyt 76738 k. 36 f., az 1904. évben 78886 k. 72 fillér, a visszaesés 2148 k. 36 fillér; — *vásárvámból* az 1905. évben 52532 k. 8 fillér, az 1904. évben 55299 k. 60 f., a visszaesés 2762 k. 52 f.; — *vásártéri helypénzből* 1905-ben 64541 k. 62 f., az 1904. évben 62569 k. 10 f. emelkedés 1972 k. 52 f.; — *hidvámokból* 1905-ben 16769 k. 72 fillér, 1904-ben 19309 k. 78 fillér, visszaesés 2540 k. 6 fillér; — *lovásártéri helypénzből* 1905-ben 12961 k. 60 f., 1904-ben 13755 k. 60 fill., visszaesés 194 kor.; *baromvásártéri helypénz* 1905-ben 19170 k. 80 f., 1904-ben 20274 k. 89 f., visszaesés 1104 k.; — *sértés-vásártéri helypénzből* 1905-ben 5171 k. 50 f., akoldijból 449 k. 98 f., 1904-ben helypénzből 6036 k. 80 f., akoldijból 396 k. 16 f. így a helypénz 865 k. 30 f. az esés, az akoldijnál 53 k. 82 fillér az emelkedés; — a *tutajvámok* 1905-ben 642 kor. az 1904 évben 990 k. a bevétel és így a visszaesés 348 kor. — Az összes bevételi eredmény tehát az 1905. évben 8540 kor. 90 fillér, a visszaesés, az 1904 évi eredménnyel szemben. Ennek oka, a jelentés szerint a rossz közgazdasági viszonyokban s a törvényen kívüli állapotban leli magyarizátát, mert a vidékiek, akiknek nem kellett az adót befizetni, terményeiket nem adták el az ősszel, hanem inkább a tavaszra tartogatták, továbbá nagy behatással voltak a vásári forgalomra az őszi hosszú esőzések, amelyek járhatatlanná tették az utakat. Felemlíti még a jelentés, hogy a folyó év januárjában már 1100 koronával, februárban pedig 800 koronával nagyobb az eredmény, mint a mult év két első hónapjában. A jelentést tudomásul vették. A vámszemélyzet mult évi jutalékát állapították ezután meg s a főszámvevő javas-

latával szemben a régiek szerzett jogainak figyelembe vételét mondták ki. Az ülésen *Komlóssy József* tanácsnok elnöklete alatt *Sulyok István*, *Mihelyi Adolf*, *Balogh Döme*, *Ragány János*, dr *Istvánffy István* jegyző és *Liszkay Béla* vámfelügyelő voltak jelen.

*** A villamosmű leltározása.** Nagyváradi város villamos telepfelügyelő bizottsága holnap, hétfőn délután 3 órakor ülést tart, a melyen a villamosmű leltárát vizsgálják felül.

*** Tiltakozás a Házfelosztás ellen.** Pozsony- és Zalavármegyéék tiltakoztak az országgyűlés felosztása ellen s ezen határozatokat pártolás céljából Nagyváradi városának is megküldötték. Az átirat a csütörtöki közgyűlésen kerül tárgyalás alá. A városi tanács, mint állandó választmány azzal rereszti a közgyűlés elé, hogy Nagyváradi város törvényhatósági bizottsága jegyzőkönyvében tiltakozását és megbotránkozását fejezze ki az országgyűlés törvénytelen felosztása miatt.

*** Nagyösszegű adóleírás.** A nagyváradi latinszertartású káptalanra a pénzügyigazgatóság a különféle alapítványok jövedelmei után adót vetett ki, holott ezek nem képezik a káptalan jövedelmét, hanem jótékony célra szolgálnak s csupán a kezelést teljesít a káptalan. Mint értesülünk, a közigazgatási bíróság a káptalan javára döntött s az adókat törölte. Ez a kérdés Nagyváradi városát is érdekli, amennyiben ezen 40,000 koronányi adóösszeg után városi adó is ki lett vetve s most ezt is le kell írni. Nagybó zavar azonban nem fog kelteni ez a kérdés, mert az ex-lex folytán tetemes többlet folyt be közköltőben, mint amire számítottak s ezzel pótolva lesz a nagyobb törlés.

*** Popovici könyvét elkobozták.** A belügyminiszter tegnap sürgönyileg hívta fel a polgármestert arra, hogy *Popovici C. Aurél* szerzőtől »Die Vereinigten Staaten von gross Oesterreich« czimen Lipszében német nyelven megjelent könyvet, melynek lefoglalását a budapesti kir. törvényszék vizsgálóbírája felség sértés és büntettségre való egyenes felhívás miatt elrendelte, a város területén erőlyesen nyomoztassa és ennek, valamint román nyelvű kiadásának bárhol található példányait foglaltassa le és budapesti kir. ügyészhez küldje be. A sürgöny megkeresést a polgármesteri hivatal kiadta a rendőrségnek, mely ez ügyben a kellő intézkedéseket megtette.

*** A Pinczér.** Tegnap vettük kézhez a legújabb nagyváradi szaklap első számát. A lap, mint már jeleztük is, A Pinczér címet viseli s a pinczerek érdekeinek szolgálatában kíván elismerésre méltó tevékenységet kifejteni. Az első szám eleven, tartalmas, változatos. A kis újság a nagyváradi pinczeregyesület hivatalos lapja. A lapot *Pásztor Ede* a Nagyváradi Napló segédszerkesztője, a pinczeregyesület titkára szerkeszti, láthatólag sok ambícióval.

*** Automobil közlekedés Nagyváradi és a Félix-fürdő között.** Tokai Mihály nagyváradi lakos a Nagyváradi—Félix-fürdő között közlekedő automobil társaskocsi vállalat iparüzletre kér engedélyt. Az engedélyt az iparhatóság a következő feltételek mellett adta meg: köteles a vállalkozó a társaskocsi iparról

alkotott szabályrendelet pontjait megtartani, a kocsikat üzembevitel előtt a hatóságnak bemutatni, vizsgázt kocsivezetőket tartani, a menetsebesség a rendes bérkocsik nemetsebességét nem haladhatja túl, kiindulás a Szent-László-téri Kovács-ház szegletén van. Első megállóhely Zöldfa-utca sarok Kurländer-ház, második megállóhely Nagypiacz-tér Ujvilág-kávéház, harmadik Gilányi-sor Heller-szeszgyár. Viteldij a szabályrendelet értelmében oda vagy vissza 60 fillér.

*** Savanyu Józsi világgöruton.** A Rabsegélyző Egyesület különös terv kivitelét tette kísérletezés tárgyává. Nem kisebb dolgról van szó, mint a kiszabaduló raboknak vagyont biztosítani olyképen, hogy a szabaduló rab kör utra lenne vitelve, hol a maga mutogatása, életének egyes jeleneikben való bemutatása által pénzt keresne. Természetes, ez csak akkor történne meg, ha a feyencz is olyan valaki, akin maga az impreszárió is szép pénzt kereshet. Szóval nagyobb stílu gazember juthat vagyhoz csupán. Ez a terv azonban lehet esetleg példa is sok elkeseredett embernek, kiket a pénzvágy s a nyomoruság üldöz. E mutogatás utján való pénzszerzés meglehetősen könnyű kereseti forrás, csábitó példa s a kétségbeesett ember a jövőben való siker reményétől üzetve esetleg oly bünt követ el, melytől eddig tartózkodott. A rabság után való könnyű pénzkérés pedig csakis oly feyenczeknek lenne biztosítva, kik országghírü gazemberséget követtek el. Tehát ezek után törekedni fog minden kisebb stílu gazember oly dolgot követni el, mely biztosítsa neki a könnyű pénzkérését. E terv tehát valószínű, hogy a kísérletezés után annyiban fog maradni.

*** Drágább lesz a cipő.** Alig van olyan ipari szak, amely a mostani viszonyok sulyát nem érezné. Vagy a munkaerő drágult meg a szociális mozgalmak folytán, vagy a nyers anyag ára emelkedett kartellek és más okokból. Az utóbbi időkben a bőr ára emelkedett tetemesen s az a lábbelikészítőket arra bírta, hogy a lábbeli-cikkék árát emeljék. Ezt be is jelentik a közönségnek, a következőkben: A nagyváradi cipész iparosok szakosztálya foilyó évi február hó 25-én tartott rendes évi közgyűlésén egyhangulag kimondotta, miszerint tekintettel a bőrnemü anyagok magas áremelkedésére, mindennemü cipézmunkák árát 1906 márczius hó 1-étől 20 százalékkal fel-emelik. Tisztelettel a szakosztály elnöksége.

*** A lovasrendőrök működnek.** A lovasrendőri intézmény Nagyváradon igen jónak bizonyult. A belvárosban alig lehet őket látni, de annál jobb szolgálatot tesznek a város külső részein, mert a leggyanusabb helyeket állandó megfigyelés alatt tartják, amire a gyalogos rendőrség képtelen. A napokban kerítették kézre a lovasrendőrök egy gyanus cigányt, aki töltött revolverrel is el volt látva. Tegnap megint két ilyen közveszélyes alakot fűleltek le a cigánytelepen. Dávid Imre és Tölcsér Lajos lovasrendőrök az elmúlt éjszaka Kordován György és Lakatos Teréz személyében két rovttmultu és a város területéről örökre kitöltött kóbor cigányokat állítottak a rendőrség elé. Az eljárás ellenük folyamatban.

*** A Hágó-korcsma eladása.** Nem tudta a városi tanács, hogy mit csináljon a Hágó-korcsmával. Ez az üres, rozoga épület veszélyes buvóhely mindentéle kétes existenciának s hozzátartozó földet lem tudta a város köllőleg kihasználni. Próbálták eladni, de az egész ingatlanért 1200 koronát ígértek csak. Így azután a közgyűlés kimondotta, hogy az épületet leromboltatja s a földet luczernásnak használja. Zana Agoston tegnap ajánlatot adott

Menyasszonyi kelengyék. Legjobb minőségü vásznak és siffonok, véggel és méterenként. Férfi, női és gyermek kész fehérműek, ugyszintén mérték vagy minta szerint is. Szőnyegek, tüggönyök, ágy- és asztalterítők. Paplanok és matrazok, valamint mindennemü mosóárak, u. m.: kreton, batist, zaphir és szines vásznak a legjutányosabb olcsó árak mellett beszerezhetők vagy megrendelhetők. Költségvetések, minták, ugyszintén 20 koronát meghaladó rendelések. vidékre bérmentve küldetnek. o o o o o

!!! Legmegbízhatóbb bevásárlási hely !!!

STROHMAYER PÁL áruháza

Telefonszám: 166. Nagyváradi, Szent László-tér 1. szám. Telefonszám: 166. az egész megyére.

Szolid, olcsó szabott á rak.

be, amelyben felemlíti, hogy öreg napjaira gazdálkodni óhajt s azért kéri a Hágó-korcsma épületét és a hozzátartozó földet örökáron; hajlandó érte 1500 koronát adni. Az ajánlat a tanács elé kerül.

* **Tűzoltóság Margitán.** Margita község képviselő testülete február 12-én közgyűlést tartott. A gyűlés egyik fő tárgya a margitai köteles tűzoltóság létesítése. Margitán ugyanis ez ideig nem volt tűzoltóság, ha tüzeset fordult elő, azt az összeseregülő néptömeg oltotta el minden szaktudás nélkül. E ténykedésük alkalmával természetesen óriási károkat okoztak a szomszédoknak. A képviselőtestület határozatilag kimondotta, hogy a község a köteles tűzoltóság felállítására azonnali intézkedjék. A margitai főszolgabíró az ide vonatkozó szabályrendeletet tegnap küldte az alispánnak a márczius 21-én tartandó közgyűlés jóváhagyására végett.

* **Köszönetnyilvánítás és nyugtázás.** A folyó évi február hó 25-én a premontrei főgimnázium disztermében megtartott matiné bevétel volt 379 korona és 60 fillér. A kiadás 114 kor. 95 fillér. Maradt tehát, amit jótékony célra fordítunk 264 kor. 65 fill. Itt közöljük a címek mellőzésével a felülfizetők névsorát: Bertram Bunó 2 kor., Csanak Jenő 2 kor., Ernyi Gilbert 5 kor., Fábry Emil 2 kor., Fényes Manó 2 kor., Özv. Harrach Józsefné 4 kor., Hlatky Endre 10 kor., Jancsó Lajos 3 kor., Özv. Kajaba Antalné 50 fillér, br Karg Jánosné 10 kor., Kepes László 2 kor., Korbély Józsefné 4 kor., özv. Kmech Albertné 2 kor., Lichtmann Mór 2 kor., Mangra Vazul 10 kor., N. N. 2 kor., N. N. 1 kor., Novotny S. Alfonz 10 kor., dr Radu Demeter 10 kor., Rátkay József 1 kor., Remes László 2 kor., Rendes Ferenczné 4 kor., Révész László 40 fillér, Salamon Ferenczné 1 kor., Sebő Imréné 10 kor., Sipos Orbán 2 kor., Szentkirályi Zsigmond 2 kor., Smetka László 2 kor., Szilágyi Dózsa 10 kor., Ujlaki Rezső 2 kor., Verzár István 2 kor. Összesen 121 kor. és 80 fillér. Midőn a mélyen tisztelt közönségnek szerény matinénk szives támogatásáért a leghálásabb köszönetünket fejezzük ki, azt kívánjuk, hogy a jó Isten ezeket adjon a jótékony célra áldozott minden fillér helyébe. A rendezőbizottság.

* **Uj tél.** Dehogy is új Csak a régi fáradt el egy kicsit és utat engedett a tavasz mosolyának. Aztán mintha megbánta volna télapó az engedékenységet valósággal dühöngeni kezdett tegnap. A déli órákban egyszerre gyönyörködhettünk a tavasz úde mosolyán és a tél haláltságán. Nyugat felől kedvesen mosolygott a jóságos nap a kelet felől haragosan tömörülő felhők felé. A nap mosolyánál olyan szép volt a nagy hópihéek hullása. Úgy tűntek fel, mintha körtefa virágát tépte volna le kegyetlen kéz s azt repítette volna szerte-szét. Aztán a gyors felhő elfedte a gunyos mosolyu napot s oly sűrűen ontotta a hópihéek tömegét, hogy minden utcánjáró egy-egy hóember volt a reáradó hólepelből. Elállott a hóesés, a nap ismét mosolygott biztatón és büszkén, hogy mégis ő győzött és aztán lebukott felhőágyba piros takarók s oszlado párnák közé. Mikor ezek közül visszatekintett, úgy nézett a földre hosszú arany sugaraiival, mintha mondaná: Itt lesznek nemsokára ismét, de akkor igazi virágszirmokat hintek közeték, mert hozom a tavaszt.

* **Vesztség.** A belényesi főszolgabíró tegnap jelentést tett az alispánnak, hogy Belényes-Szent-Márton községben egy veszett kutya Trippe Szavéta sólyomi lakosnót megmarta. A kutya ismeretlen helyről származott a községbe s minekutánna az említett asszonyt megmarta, az állomás felé futott. Az állomáson épen akkor robogott be egy vonat, melynek a kutya nekiszaladt és a vonat kerekei szétépték. A megmarta asszonyt felszállítják a Pasteur-intézetbe.

* **Szélhámos fényképnagyító.** Kenyeres Jónásné panasolja, hogy néhány hét előtt egy magát Sternberg Sándornak nevező magas

szőke bajszú, urias kinézésű egyén járt nála és mint az első budapesti fényképnagyító társulat ügynöke fényképnagyításra kért megrendelést. Kenyeresné 3 fényképet adott át nagytás végett 10 korona előleggel. A határidő lejárván, a fényképnagyítások nem érkeztek meg, mire Kenyeresné levélileg fordult a nevezett társulathoz, honnan azt az értesítést nyerte, hogy Sternberg Sándor nevű ügynökük nincs és így valami csalónak eshetett áldozatul. A csaló ellen a rendőrség folyamatba tette az eljárását.

* **A hét humora.**

Hamvazószerda.

— Tehát benne vagyunk a bőjtben. Vajjon hát hamvat hint-e a fejére a kormány?

— Persze, hogy persze. Elégette a törvénykönyveinket — s most azok hamvát hinti a fejére . . .

Tizza István szembaja.

— Tizza Istvánnak tehát a szeme fáj.

— Hm! Az a legutóbbi beszédjéből is látszik. Most is rosszul látja a helyzetet: úgy látja, hogy jövője van a szabadelvűpártnak . . .

Az ügyészségen.

Ügyész: János! Szaladjon le a trafikba s hozzon nekem egy újságot.

Szolga: Kár a pénzért, tekintetes uram, meg a veszélyességért is. Félóra mulva ugyanis lesz minden újság!

Sóhaj.

Egy betörő (aki véletlenül tanuja, amint a rendőrség betör a parlamentbe, elkeseredetten) Pizkos egy konkurrenzia! Mikor a multkor olyan nagyon kikérdeztek a rendőrségen, mint kell az ilyesmit csinálni. — rögtön gondoltam, hogy ez lesz a vége! . . .

Tolonczuton.

A toloncz: Az ördög vigye el, csak legalább még két zsandár kísérne! Akkor legalább azt hinnék, hogy főispán vagyok, vagy kormánybiztos!

Kobzosok kora.

— Hová sietsz öregem?

— Megyek a kávéházba, elakarom olvasni a lapokat.

— A kávéházban a lapokat?

Uraságod úgy látszik, hogy idegen. Ha a lapokat akarod olvasni, ne a kávéházba menj, hanem az ügyészségre!

* **Figyelem.** Az Amerikai Áruházban most olcsó eladásra kerülnek óriási mennyiségű vegyes bluz selymek, szőnyeg maradványok minden kivitelben. Nagy mennyiségű gyermeklelgye minden árban.

* **A tyukok réme.** Az utóbbi időben a város több pontján történt tyuklopások tárgyában vezetett bünyügyi nyomozat során alapos gyanu merült fel Paczalos Pável József rovott multu, a fegyházban már összesen 28 évet ült egyén és a vele közösbátartásban élő özv. Gyenge Imréné ellen, mire Vass Károly nyomozó ellenőr és Lovas Imre rendőr nevezetteket tegnap a rendőrség elé állította. A lopásokat egyelőre tagadják, de a lakásukon tartott házmotozás alkalmával talált nagymennyiségű tyukzsír és tyuktoll hol szerzésére vonatkozólag felvilágosítást adni nem tudnak és így bizonyos, hogy a lopásokat tényleg ők követték el.

**x Rheuma, köszvény, orvosi és izom-
szagátás ellen legbiztosabb hatása van
Ciszosznak, kapható a Kigó, gyógyszerár-
ban, Nagyvárad, Bémer-tér és a Vadász-főle
Drogueriában. Ára 90 fillér.**

**x A kőbányai Első Magyar Részvény-
Serfözde** dupla góliat maláta győgsör név alatt aranykeresztes czimkével ellátott különleges üvegekben győgsört hoz forgalomba. Az erre vonatkozó hirdetésre felhívjuk olvasóink szives figyelmét.

x Dell'Ortó Károly 56 év óta fenálló magkereskedő cég mai hirdetésére felhívjuk a n. é. közönség figyelmét!

x Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy előre haladott idény folytán a még mindig *dus választékban* meglévő *valódi angol és scot téli divat-szöveteket mélyen leszállított árban bocsátom áruba.* Kivánatra azon előnyt is nyujtom, hogy t. vevőimnek a bevásárolt anyagot *saját szabászati termemben a legdivatosabb* fazonokban és remek kivitelben nagyon jutányosan feldolgoztatom. Már egy próbavásárlás utján is meggyőződhetik bárki, mily figyelmesen és előnyösen lesz nálam kiszolgálva. Kiváló tisztelettel: *Teszler Simon,* posztó nagykereskedő. Zöldfa-utca 33.

IRODALOM.

Szeretsz!

Szeretsz. Tudom. S bár nincs okod
S előttem félve titkolod . . .
Szeretsz. Nagyon. Kicsiny kezed
Kezembe téve megremeg . . .

Szeretsz. Tudom. Enyém szived
Bár szavad hozzám jég hideg . . .
Szeretsz. Nagyon. Végtelenül
És tekinteted elkerül . . .

Szeretsz. Tudom. De büszke vagy
Bevallani az igazat . . .
Szeretsz. Nagyon. S szenvedsz sokat,
Mert titkolod a titkodat . . .

Szeretsz. Tudom. A lelkedet
Ezer vágy szállja félve meg . . .
Szeretsz. Nagyon. S a büszkeség
Legszebb álmaid tépi szét . . .

Siliga Ferencz.

**Az Aquinói-Szent Tamás-Társaság
közgyűlése.** Az Aquinói-Szent-Tamás-Társaság az 1906. évi márczius hó 7-ikén, szerdán, védőszentjének ünnepén, reggel 9 kor az egyetemi templomban szentmisén lesz jelen; majd ugyanaz nap délután 5 órakor, a központi papnevelő intézet disztermében (IV., Papnevelde-utca 7.) tartja rendes évi közgyűlést. Tárgysorozat: Megnyitás és védő felkérése. Alelnöki jelentés. Titkári és pénztári jelentés. A számvizsgáló-bizottság jelentése. Alelnök és titkár választása. Új rendes tagok választása. Dr Krüger Aladár pártoló tag felolvasása: *A szociáldemokrata közjog.*

Báthori tanár felolvasása. Báthory Ferencz keresk. iskolai tanár nagyérdékű felolvasást tartott a napokban a Földrajzi Társaságban. Tavalyi lappföldi utjáról számolt be, vetített képekkel kísért előadásában. A tudós felolvasót a közönség osztatlan elismeréssel jutalmazta; szó van szó róla, hogy Báthori Ferencz nagyszerű előadását Nagyváradon is megismétli.

SZENT NORBERT, Gennep ura, a premontrei kanonokrend alapítója és Magdeburg érseke. — Életkép. Irta Zak Alfonz. Németből fordította és átdolgozta Novotny S. Alfonz, jászói premontrei kanonok, nagyváradai főgimnáziumi igazgató. A keresztény katolikus ifjúságnak olvasmányul ajánlva. Szent László nyomda Nagyváradon. 1905. — Ára 2 korona. A mű karácsonykor hagyta el a sajtót. Kapható a nagyváradai prem. főgimnáziumban és a Szent László nyomdában, Nagyváradon (Szállási Dezső-utca 5. sz.)
Tekintve a könyv szellemét és irányzatát, annak szives támogatásáért és figyelembevételét kéri a fordító

EGYESÜLETEK.

Jóváhagyott alapszabályok A belügyminiszter a nagyváradai Réti Népkör módosított alapszabályait jóváhagyta.

Az iparos kör közgyűlése. A nagyváradai iparos kör ma, vasárnap, március hó 4-én, esetleg (ha a tagok kellő számban meg nem jelenének) március hó 11-én, az iparos kör helyiségében, mindenkor délelőtt 10 órakor rendes évi közgyűlést tartja meg. A tárgysorozat a következő: 1. A választmány jelentése. 2. A számvizsgálók jelentése az 1905-ik évi számadások vizsgálatáról és a felmentvény megadásáról. 3. Az 1906. évre szóló költségelőirányzat. 4. Az alapszabály 14. §-a értelmében egy elnök, két alelnök, 24 választmányi tag, egy gazda és pénztárnok, 3 számvizsgáló és egy titkár választása. 5. Oly indítványok feletti határozat, melyek tárgyai március hó 10-ik napjáig az elnökségnek írásban beadva lettek. Kelt Nagyváradon, az iparos kör választmányának 1906. évi február hó 18-ik napján tartott üléséből. *Milibák* József elnök, *Fankovich* János titkár.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Vasárnap: Gül-Baba.
Hétfő: Gül baba,
Kedd: Gül Baba.
Szerda: Gül Baba.
Csütörtök: Nőuralom (Szigligeti Ede születésnapja.)
Péntek: Párbaj.
Szombat: Gyurkovits leányok. (Kardos Andor mint vendég.)
Vasárnap: Gül Baba.

A czigánybáró.

Strauss örökszép operettje adta az alkalmat Réthy Laurának a második diadalmos fellépésre. Szaffija régi jó időket juttatta eszünkbe, amikor még nekünk is volt igazi, csengő hangú primadonnának, olyan, aki fel-lephetett énektudást kívánó szerepben is. Réthy Laura erős, csengő, képzett hangja, pompás előadó képessége volt az előadás központja; ő vitte magával az egész személyzetet a siker felé. Vitte néha még Sz. Nagy Imrét is a duettekben, akinek pedig Barinkay szerepe kegyetlenül kemény dió volt; beletört a bicskája, nem bírta hanggal. Ugyancsak gyengének bizonyult *Anday* Terka hangja is.

Igei szépen énekelt az itteni erők közül *Pogány* Janka, akit sajnálattal nélkülözünk újabb énekes szerepekben. Pedig sok kezdő hangicsáló helyett szivesebben hallaná őt a közönség. *Tihanyi* és *Bérczi* kedélyes komikus játéka, *Székely* erőteljes baritonja egészítették az előadás hatását.

Külön kiemelendő az énekben. Precíz, erőteljes, pontos énekével és a *Bércziné* által pompásan betanított tánczczal sok tapsot aratott.

Volt tüntetés is. Arra a szóra, hogy:

— Ez magyar föld, itt nem parancsol Bécsi! Olyan egetverő éljenzés és taps kerekedett, hogy egy-két gyengébb kormányparti degzet konfiskálástól tartott. A taps után *Bérczi* mélabusan sóhajtott fel a paróka alatt:

— Hiszen bár úgy volna! . . .

Gül-Baba premijája. Hetek óta tartó próbák, gondos tanulmányozás után ma este vonul be a Szigligeti színházba a legdivato-

sabb magyar operettujdonság: »Gül-Baba» Lázás izgalommal készül mindenki a mai estére, mert egy kasszadarab hódító útjának megindulását jelenteni van hivatva. Az ujdonság nagyváradai szereposztása következő:

Gül-Baba: Tihanyi.
Reila leánya: Bardos Irma.
Ali basa: Székely Gyula.
Gábor lantos: Aradi Aranka.
Mujkó cigány: Palásthy.

A kisebb szerepek is elsőrendű kezekben vannak.

Helyi szerzők darabja. *Sziliga* Ferencz és *Nógrádi* Gyula »A mostohaapa» czimen énekes komédiát írtak, amelyet *Somogyi* Károly a Szigligeti-színház igazgatója már el is fogadott előadásra. A darab még a most folyó szezonban színre kerül.

A hét műsora. A »Gül-Baba» mellett, a mi a hét műsórát dominálja, két nevezetesebb estéje lesz a héten a színháznak. Csütörtökön, Szigligeti Ede születésének évfordulója alkalmából a »Nőuralom» vigjáték kerül előadásra, szombaton pedig *Kardos* Andor, a nagyváradai születésű színész lép föl, mint vendég *Herzeg* Ferencz bájos vigjátékában a »Gyurkovics leányok»-ban.

TÁVIRATOK.

Elhunyt főúr.

Budapest, március 3. (Saj. tud. távirata.) Bécsből jelentik: Tegnap este meghalt itteni lakásán *Pejacsovics* Julián gróf kamarás, *Pejacsovics* Ferdinánd grófnak 3 ik fia. *Pejacsovics* Tivadar horvát bán nagybátyja és *Pejacsovics* László mostani bánnak testvére. Az elhunyt 73 éves volt.

A vonat elé feküdt.

Budapest, márcz. 3. (Saját. tud. táv.) Badenből jelentik: Tegnap este 7 órakor a Wöslau-felé irányított vonat elindulása után *Presser* váltóór egy kis leánynak holttestét találta a sinen. A rendőrség megállapította, hogy egy *Bader* nevű gyári portás tizennégy éves leánya, azért vetette magát a vonat elé, mert az ottani iskolában rossz osztályzatot kapott.

Készül valami marokkóban.

Budapest, márczius 3. (Saját tud. táv.) Gibraltárból jelentik: Marokkóban rendkívül komoly események készülnek, mely a hatalmak részéről is komoly intézkedések megtételét tesz szükségessé. A jövő héten egy angol czirkáló hajóhad érkezik Gibraltár elé, pénteken pedig két páncélos hajóhad.

Kinaiak az idegenek ellen.

Budapest, márcz. 3. (Saját tud. táv.) A pekingi amerikai követ azt táviratozta a kormányának, hogy az idegenellenes társaságok nagyon aggasztó tevékenységet fejtenek ki. Haladéktalanul csapatok küldését kívánja a nagykövet az idegenek oltalmazására.

Igazságszolgáltatás.

A márcziusi esküdtek.

A nagyváradai törvényszéken most sorsolták ki a márcziusban szolgálatot teljesítő esküdtek névsorát. A kisorsolt esküdtek névsora a következő:

Rendes esküdtek:

Kiss József gazdálkodó, *Samassonka* Erő vasuti igazgató, *Kalpos* Béla dr ügyvéd, *László*

Aurél dr ügyvéd, *Rácz* Mihály városi nyug. főjegyző, *Markbreit* Sándor kereskedő, *Sztankovics* József kereskedő, *Buna* János ügyvéd, *Pozsny* István földbirtokos *Berettyóújfalun*, *Német* István p. ü. s. titkár, *Hofbauer* Pál bankhivatalnok, *Kubányi* Kálmán gyógyszerész *Sarkad*, *Csávássy* Gyula nyomdabérlő, *Novák* József városi számtiszt, *Géczy* Lajos püspökségi főtiszt, *Gulyás* Bálint ref. tanító *Berettyóújfalun*, *Meskó* Simon szücs, *Blum* Géza kereskedő, *Nadány* Pál földbirtokos *Bakonszeg*, *Schweiger* Ede ügyvéd, *Hoffmann* Henrik gazdatiszt *Nagyürögden*, *Weisz* Mór kereskedő, *Balog* György birtokos *N.-Szalonta*, *Biszterszky* Iván árvaszéki ülnök, *Heller* Ede szeszgyáros, *Udvardy* Ö. Ignác gimn. rajztanár, *Gyapai* Márton magánzó, *Szakadát* György földbérlő *Berettyóújfalun*, *Fehér* Gyula keztűs, *Balogh* Kálmán erdőmester.

Helyettes esküdtek:

Imrek Károly asztalos, *Fodor* Ambrus kovács, *Váczy* Benjámín fodrász, *Balaton* Sándor timár, *Széles* Sándor asztalos, *Paizs* Béla szatócs, *Juhász* Aenapek csizmadia, *Kóki* András szabó és *Feilgenbaum* Lajos varrógépkereskedő.

REGÉNYCSARNOK.

Gyorgyejev Foma.

Irta: Gorkij Maxim

50.

— Papa — kiáltott *Ljuba* bánatosan — hisz az ujságokban és könyvekben az összes emberek közös érdekeit védik.

— Hát melyik ujságban van az megírva, hogy te unod az életedet s hogy már régesrég férjhez kellett volna menned? Látod? A te érdekeidet már nem védi az ujság. Oh! Az én érdekeimet sem védi. Hát ki tudja, hogy én mit akarok? Ki tudja azt, hogy mi érdekem van nekem?

— Nem, apám, ez nem helyes. Nem tudom megdönteni azt, amit mond, de érzem és tudom hogy nincs úgy, ahogy mondja.

— De bizony úgy van az, — mondta az öreg határozott hangon. — Oroszország lázong, nincs itt semmi ami biztos alapokon állana, minden inog. Minden télre hajlik, egyoldalú s nincs harmónia az életben. Mindenki a maga módja szerint ordít. És senki sem érti, hogy a másinak mi volna jó. Csupa köd minden, mindenki beszívja azt a ködöt, azért rothad az emberek vére, azért támadnak kelevények a testükön. Az embereknek tulságos gondolat-szabadságuk van, de nincs elég cselekvésre szabadságuk, ezért nem él az ember, hanem rothad és ezért büzlök.

— Hát mit tegyen az ember? — kérdezte *Ljuba*, miközben az asztalra könyökölt s közel hajolt atyjához.

— Mindent! — kiáltotta az öreg. — Mindent szabadjon tenni az embereknek. Mindenki tegye azt, amit tud. És mindenkinek meg kell adni a szabad cselekvés jogát, a teljes szabadságot. Ha már egyszer olyan időket élünk, hogy minden tejjőlősszájú gyermek azt hiszi, hogy mindent tud s hogy azért született a világra, hogy az élet fölött tetszése szerint rendelkezék, akkor csak adják meg az akasztófáralónak a szabadságot.

Csak éld föl magad, bitang! Él csak! Oh! Majd lenne abból komédia, ha az ember érné, hogy nincs zabola a szájában. Majd akarnának az emberek olyant, ami kétezerszer nagyobb náluknál . . . Mindenki varázslónak tartaná magát s fölfuódna.

Az öreg hirtelen elhallgatott s gunyos mosolylyal mérte végig *Ljubát*.

— De az embernek — folytatta aztán — nincs tehetsége ahhoz, hogy valamit teremtsen. Egy két napig henezegni fog, rugdalozni fog, de aztán ki fog fáradni, szegény! Mert a belseje rothad! Hahaha! Az igazi emberek pedig majd előállhatnak akkor, azok a tiszteltrendelt, igazi emberek, akik urai lehetnének az életnek, akik az életet nem bontják és talán

hanem erős karjaikkal és eszükkel kormányozzák. Azt fogják mondani: Nos, urak, elfáradtatok? Azt fogják mondani: Nos a májatok nem bírja a tüzet? Ugy? Ugy? . . .

Az öreg ember, parancsoló hangon fejezte be magyarázatait.

— Nos csöcselék, hallgass, fogd be a szádat. Ha nem hallgatsz úgy, lerázunk a földről, mint a hernyókat a fáról! Hahaha! Meglesz. Így lesz, Ljuba. Hahaha!

Az öregnek jókedve támadt. Arczimai megrándultak, reszketett s. szinte megrészegetülve saját szavai hatalmától, behunyta a szemét, ajkával csettintett, mintha a saját bölcseséget izlelte volna meg.

(Folyt. köv.)

NYILTTÉR.

BUTOR-IPARTELEP

Nagyvárad, Szent László tér
RIMANÓCZY-HÁZ. Holdas templom mellett.
Telefonszám az egész megyére 584.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy

butor

nagyraktáramban

modern szalon, ebédlő-, háló- és fürdőberendezések, valamint mindenemű tükör, réz- és vasbutorok a lehető legszolidabb árszámítás mellett a leg szebb kivitelben szerezhetők be.

Saját műhelyemben

személyes felügyelet mellett készülnek minden a szakmába vágó asztalos, kárpitos és díszítő stb. munkák, javítások a legjutányosabb árszámítás mellett

Tisztelettel

Büchler Márton.

TÖRT SZÁMOK

TANÍTÁSA ÉS TANULÁSA

középiskolába készülő
tanulók, kisiparosok
és kigazdák számára.

Irlta: **RÁTKAY JÓZSEF.**

Kapható a

Szent László nyomdában.

Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Ára 20 fillér.

Videkre 25 fillér előleges beküldése mellett bérmentesen küldetik meg.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, márcz. 3.

Buza okt. — — — —	16 82
Rozs okt.-re — — — —	17 12
Tengeri április 1906 — — — —	14 —
Zab ápr.-ra — — — —	13 64
Repece aug.-ra — — — —	— —

Értéktőzsde.

Budapest, márcz. 3.

Osztrák hitelrészvény — — — —	678 —
Magyar hitelrészvény — — — —	796 —
Leszámitoló bank — — — —	506 —
Rimamurányi — — — —	525 —
Osztrák-m. államvasuti részvény — — — —	670 —
Közuti vasut — — — —	594 —
Városi villamos vasut — — — —	327 50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1906 márcz. 3 án

Magyar aranyjáradék 4% — — — —	113 50
Magyar koronajáradék 4% — — — —	95 15
Magyar keleti vasuti államkötvény 4% — — — —	86 25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4% — — — —	96 —
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény — — — —	96 50
Magyar nyereséj sorsjegy-kölesön — — — —	218 —
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön — — — —	161 —
Osztrák járadék papirban — — — —	99 55
Osztrák járadék ezüstben — — — —	100 75
Osztrák korona járadék — — — —	118 —
Osztrák járadék aranyban — — — —	100 —
1860. oszt. államsorsjegyek — — — —	160 —
Osztrák magyar bankrészvény — — — —	16 20
Magyar hitelbank részvény — — — —	671 —
Osztrák hitelbank intézeti részvény — — — —	672 —
Osztrák magyar államvasuti részvény — — — —	673 —
20 frankos arany (Napolendor) — — — —	19 09
Német birodalmi márka — — — —	117 32

London vista — — — — —	240 50
Páris vista — — — — —	95 62
10 márkás arany — — — — —	23 48

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagyvárad kereskedelmi és iparkamara.

879—1906 szám.

Segélydíj iparosmesterek özvegyei és árvái részére.

Hivatalos hirdetés.

Az alulírott kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelt köröket, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur a Goldberger Erzsébet-féle alapítvány kamataiból, iparosmesterek szegényorszu özvegyei és 18 évet még be nem töltött árvái részére adományozandó, hét (7) egyenkint 300—300 és egy, 226 koronát tevő segélydíjra pályázatot hirdet. *Az ez iránti kérvények legkésőbb az 1906. évi márcz. hó 31-ig az alulírott kereskedelmi és iparkamarához nyújtan-dók be.*

Miről az érdekelteket még azzal értesítjük, hogy a szóban levő pályázat részletes feltételei a kamarai irodában a hivatalos órák alatt d. e. 8 d. u. 2 óráig megtudhatók.

Nagyvárad, 1906. márczius hó 3.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:

Huzella Gyula, dr Sarkadi Lajos,
kir. keresk. tanácsos, elnök. titkár. 1425.

Párisi világkiállítás 1900. Grand Prix 1896. milleneumi kiállítás állami nagy arany érem, Hers-Concors

Telefon:
280. sz.

Alapítva:
1854.

Első Magyar Részvény-szervezet

KÖBÁNYA

Főraktár Nagyvárad és Biharvár-megye területére saját hazunkban Nagypiacz-tér 3. Salamon Benedek cégénel.

Hordókba és palackokba fejte forgalomba hozzuk összes gyártmányainkat, u. m. **ászkok, király, kiviteli és dupla márcziusi, bajor és udvari sör**, melyek nemcsak az ország, de a külföld híres gyártmányait és minőségileg jóval felülmúlják. Főraktárunk a palack-osztályra különös gondot fordít s azt a legújabb, legelőkeltebb üvegmű, lefejtő stb. gépekkel felszerelte.

Különösen felhívjuk a szives érdeklődők figyelmét a **legkiválóbb orvosok** által ajánlott

Dupla Góliát Maláta Gyógysörre,

melyet eredeti gyári töltésben aranykeresztes czimkével ellátott különleges palackokban hozunk forgalomba. Ezen gyógyszer nemcsak mint a

legjobb étvágyfokozó asztali ital

ajánlatos, hanem úgy kórházak, mint a magánkezelésben a következő esetekben kiváló eredménnyel használtatik és pedig **gyermekágyasok, álmatlanok, üdülők, szoptatónők, idegkimerültség és emésztési zavarokban szenvedőknél, női betegek, vérszegények, rosszul tápláltak, gyengélkedők.**

10 üveg és ezen felüli megrendelések házhoz szállítatnak.

Góliát maláta sör kapható: Janky utóda Kiss Károlynál, Kádár János, Friedl és Jörös, Maár és Szabónál, Lakatos Juliánál (Széchenyi tér).

Kérjük mindenütt kőbányai Részvény-sört.

Dr. Politzer Jakab szanatoriuma és vizgyógyintézete

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 7. sz.
Telefonszám 639.

Bejáró és bennlakó betegeknek egész éven át nyitva.

Vizgyógymódok, villanygyógyászat, szénsavas-, törpefenyő-, ásványfürdők, forrólég-kezelés, gőzszekrény, pöstyén-izsapkúra. Inhalatók. Vibrációs massage. Hízaló- és soványító-gyógymód.

Javallva: Idegesség minden neme, gyomor-, bél-, szív-, tüdő-, légzőszervek betegségeinél. Izületi-, izom- és idegesúznál.

Kitűnő gyógyeredmények. — Állandó orvosi felügyelet. — Olcsó árak.
Penzió (lakás, ellátás) naponta 5 és 7 korona.

Prospektussal és felvilágosítással szívesen szolgál

Dr. Politzer Jakab,
az intézet tulajdonosa és vezetője.

Nagyvárad kereskedelmi és iparkamara.

880—1906 szám.

Pályázat törekvő iparosok számára. Hivatalos hirdetemény.

Az alulírott kereskedelmi és iparkamara ezennel értesíti az érdekelt köröket, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur a Voigtländer Frigyes kereskedelmi tanácsos, bécsi lakos által, magyarországi törekvő iparosok részére létesített »Mária Valéria alapítvány«-ból, két egyenkint 1082—1082 koronát tevő ösztöndíjra pályázatot hirdet. Az ösztöndíjban részesíthetők képesítéshez kötött ipart üző szegényebb sorsu érdemes, szakmájában kiváló és józan életű olyan kezdő fiatal magyar honos iparosmesterek, vagy idősebb segédek, akik arra törekednek, hogy magukat tovább képezhessék, vagy műhelyi berendezést szerezzenek, illetve azt tökéletesítsék, esetleg az ösztöndíjat, mint forgó tőkét atyjuk iparágának folytatásához, illetve átvételéhez használják. A pályázat részletes feltételei a kamarai irodában megtekinthetők. *A kérvények legkésőbb az 1906. évi márczius hó 31-ig az alulírott kamaránál nyújtandók be.*

Nagyvárad, 1906. márczius hó 3.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:

Huzella Gyula, dr. Sarkadi Lajos,
kir. keresk. tanácsos, elnök. titkár. 1426.

Hirdetés.

A »NAGYVÁRADI HITELBANK« részvénytársaság. (Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

Elfogad betéteket.

Legalább 3 hóig elhelyezett összeg után **5%-os kamatot fizet.**

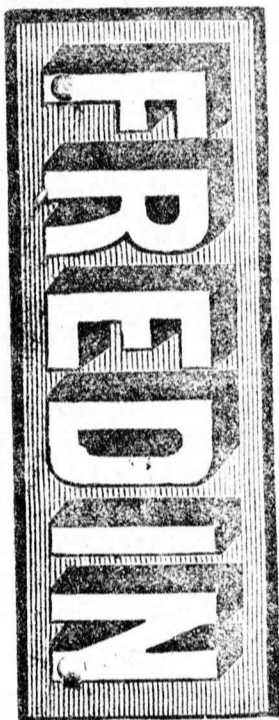
Leszámitol váltókat.

Előleget ad: értékpapírokra, ékszerekre és terményekre.

Jelzálog kölcsönt nyújt: házakra és földbirtokra.

Az igazgatóság.

Kérjen csak
Selle & Kary's

Legjobb

tisztítószer

1804. mindenféle
sárga és fekete cipőnek

Különösen ajánlható

Boxcalfs-, Oscaria-,
Chev- Laxnareek- és

cipőknek.

BÉCS, XIII.

Olcsó kölcsön.

Tisztelettel értesitem a pénzkölcsönt kérő t. feleket, hogy Mészáros utca 2. sz. a. (Köröspart, Siedl-féle ház, szemben a Rimanóczy szálló-dával)

bankbizományi és hitelforgalmi irodát

nyitottam. A pénzpiacz terén banktisztviselői és 12 éven át volt takarékpénztári titkári állásomban nyert bő tapasztalatok, valamint előkelő bankok képviselője alapján:

1. Jelzálog és hosszú törlesztéses kölcsönöket (melyekben a tőke és kamat is bennfoglaltatik) 10—50 évre a lehető legrövidebb idő alatt és legalacsonyabb kamatláb mellett minden előzetes díj és költség nélkül folyósítottak;

2. régebbi tartozásokat olcsóbb kamatu kölcsönökkel cserélek fel;

3. köz. tisztviselőknek, katonatiszteknek, állami, megyei és városi hivatalnokoknak csekély heti részletekben törlesztendő 10—15 éves személyhitelt eszközök ki.

Mindentéle kölcsön ügyletben szívesen állok rendelkezésre és minden díjazás nélkül szolgálak felvilágosítással, utbaigazítással délelőtt 9—12-ig. d. u. 3—6-ig.

Tisztelettel

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár.

Telefon szám 424 930.

Hirdetések

jutányos áron

felvételnek

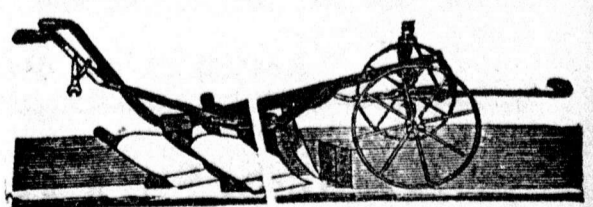
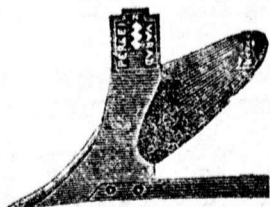
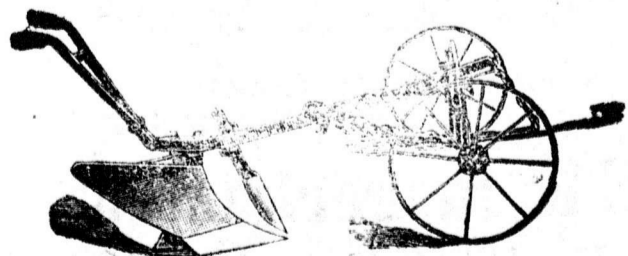
a

„TISZÁNTUL”

kiadóhivatalában.

PERGE és ROZSLAY gazdasági gép- és ekegyára

utóda

Gyár: Lukács György-u.

Nagyváradon.

Raktár: Nagyvásár-tér.

Mindennemű talajviszonyoknak megfelelő ekéket és egyéb talajművelő eszközöket készít a legjobb minőségben.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller pöttléka

egy régióknak bizonyult háziszser, mely már több mint 36 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvényénél, csúznál és meghűléseknél bedörzsölés-képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, a mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és úgyszólván minden gyógyszer-tárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapesten.

Richter gyógyszer-tára
az „Arany oroszlánhoz“, Prágában.
Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szótküldés.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, honalyos (matt), színes fényképész-lámpák és mindenemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyancott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 15 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett
ívlámpák

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja
villamosvilágítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

Villamos szerelők felvétetnek a villamos műnél.

 A Korona- és Filler-bazárt teljesen áthelyezték szembe, a városi Bazár-épületbe, az Amerikai-áruház mellé.

Hol tombola-játékok, bálí-legyezők, kotillonok, álarczok a legolcsóbban szerezhetők be, ugyszintén ajándék és dísz tárgyak, utazó-ládák és bőröndök, gyermek-játékok, gyermek-kocsik, reform-szekerek, mely egyszersmint tolokocsi is. Gumi különlegességek.

Teljes tisztelettel: **FRISS és TSA KORONA- és FILLÉR-BAZÁR.** Fő-utcza, városi Bazár-épület. Telephon 130.

Gőzcsepplőkészletek $2\frac{1}{2}$ től 12 lóerőig, benzinmotorok,

S Z A L M A P R É S E K gőzhajtásra,

aratógépek és egyéb mezőgazdasági gépek

legujabb szerkezetben és legjobb kiviteiben kaphatók

 A magyar kir. államvasutak gépgyárának
vezérügynökségénél Budapest V., Váci-körut 32.

Árjegyzéket és költségvetést ingyen és bérmentve küldünk. — Kerületi képviselő: SPITZER EDE Nagyvárad.

AMERIKAI ÁRUHÁZ

kézmű és női divatáruraktár Nagyvárad, Olaszi, Fő-utcza, Bazár épület.

Az összes IDÉNY-CZIKKEK megérkeztek.
Gyönyörű GASSÉK, FLITTEREK és díszítési hozzávalók óriási választékban kaphatók a mindenkit meglepő olcsó áron.

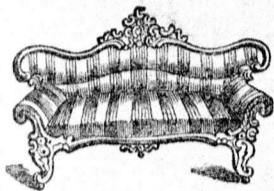
 Az Amerikai Áruház árai utólérhetetlenek

A butorvásárlók figyelmébe.

Olcsó

bútor

gyári árban, kezeség mellett

háló-, ebédlő-,
szalon- és uri-
szoba berendezé-
sek, valamint az
egyebutordara-
bók a

Magyar Műbutorgyár

részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő u. elején.

Ipari és kereskedelmi vezető:

PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás-, szálloda- és kávéház-berendezé-
sek műipari vállalata, — Kivánatra tervek és
költségvetések.

Telefon 421 szám.

Pesti hazai első takarékpénztár sorsjegyeket

napi árban elad s ezen sorsjegyekre
magas összegű

kölcsönöket nyújt

a legelőnyösebb feltételek mellett a

Polgári Takarékpénztár részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth-utca.

Építési anyag-raktár.

Van szerencsém a t. építő- és építető-közönség nagybecsű tudomására hozni, hogy helyben *Színház-utca, Adorján-házban* egy

c z e m e n t r a k t á r t

nyitottam.

Miután sikerült a Gurahonci cementgyár kizárólagos főraktárát megkapnom, ezáltal azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy a legjobb minőségű cementet a legolcsóbb árban számíthatom.

Továbbá ajánlok **meszet** vagononként helyben vagy bármely vasúti állomásra szállítva, a legolcsóbb napi árban **aszfalt, fedél és elszigetelő lemezt, gipszet, carbolineumot, menyezetnád-fonatot**, mindentéle **hornyolt és hőmezővásárhelyi tető-cserepet**.

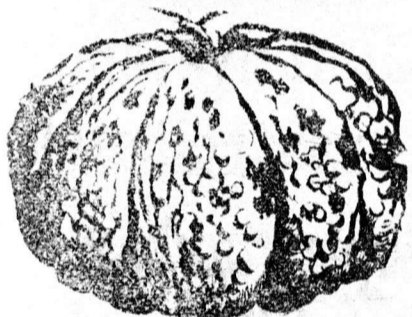
A nagyérdemű közönség b. pártfogását kérve

teljes tisztelettel

1522.

Weisz József.

Alapított . 1850.

Alapított . 1850.

Van szerencsém a n. é. gazdaközönségnek ajánlani

legkiválóbb

vető-magvaimat.

Valódi eredeti kitüntetett

takarmányrépa-fajokat.

Valódi oberndorfi kerek, sárga ;

Mammuth óriás, hosszú, vörös ;

eckendorfi, olajbogyó sárga,
palaczkalaku, hosszú.

Államilag vizsgált arankamentes,
francia és magyar luczerna, stíriai vörös lóhore.

Pázsit diszfü-vegyülek.

Angol perje, muhar, bükköny, len,
paprikaköles, kendermag.

Különféle gazdasági magvak.

A legjobb konykakerti

v i r á g m a g v a k és g u m ó k.

A t. gazdaközönség b. megrendeléseit a
legnagyobb készséggel várva maradok
kiváló tisztelettel:

Dell'Ortó Károly

magkereskedése

a Zöld Kossorú-hoz

Nagyvárad, Szent-László-tér.

Képesárjegyzéket kívánatra bérmentve küldök.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan
* teljesítek csomagolási költség nélkül. *

Pesti hazai takarékpénztári sors- jegyeket eladunk már most.

Készpénzért a napiárban.

Letétre való vételnél
napi áron számítjuk és
elegendő, ha a vevő a
vételnél 80 koronát le-
fizet, a hátralékot tet-
szés szerinti részletek-
ben törleszti.

A letétre való vételnél a játékjog a vevőt illeti.

Központi Takarékpénztár r.-társaság.

Szilágyi Dezső-utca. (Adorján-ház).

1513.

Ajánlom a következő

asztali boraimat

f. adózottan 10—25 L. fonott five-
gekben (demyon)

1. n.-várad **uj bor** literje **28** és fél kr.
 2. 1904. » **ó bor** » **31** és fél kr.
 3. 1904. » **ó vörös bor** » **45** és fél kr.
- Ugyan e borokat **50—100 literes hordókban**, fogy. adó nélkül — házhoz szállítom vagy vasúti állomásra adom **18—21—35** frt. Hl. árban.

Molnár Lajos,

szőlőbirtokos, Schlauch-tér 18. 1420.

Pesti hazai első takarékpénztár sorsjegyeket

napi árfolyam mellett

—❧ eladunk. ❧—

Biharmegyei takarékpénztár

Kossuth-utca.

Arlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város részére 1906. július hó 1-től 1909 június hó 30-ig terjedő időben szükséges irodaszerek szállításának vállalatba adása céljából 1906. évi márczius hó 29-ik napján d. e. 10 órakor a városház tanácstermében árlejtést fogok tartani.

Ajánlatot írásban zárt ajánlat utján lehet tenni s bánatpénzül 400 kornna teendő le készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban, mely bánatpénz, vagy az ennek letételét igazoló pénztári nyugta a zárt ajánlathoz lesz csatolandó.

A zárt ajánlatok a fent kitett határidőig alulírott kezeihez adhatók be s azok ajánlattevőket azonnal, ellenben Nagyvárad városát csakis az árverés eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Ajánlattevők azt, hogy az árlejtési feltételeket, a szükségleti kimutatást és mintákat ösmerik s azokat magukra nézve kötelezőknek elfogadják, az ajánlatban világosan kitenni kötelesek.

Az árlejtési feltételek, a szükségleti kimutatás és a minták alulírott hivatalos helyiségben a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyvárad, 1906. évi február hó 28-án

Komlóssy József
tanácsnok, mint az árverési
küldöttség elnöke.

A pesti hazai első takarékpénztár

egyesület ujonnan kibocsátott nyeremény-
kötvényei fix ár mellett vásárolhatók a

Nagyvárad Takarékpénztárban
és arra darabonként 125 k.

—❧ **kölesönt nyujt.** ❧—

Telefon 417.

Az „Első nagyvárad

Telefon 417.

csizma- és czipőgyár

A székesfővárosi m. kir. államrendőrség szerződéses szállítói

Moskovits Farkas és Tsa

cég, mely 370 alkalmazottat és munkást foglal-
koztat és a legfinomabb lábbelieket *kizárólag*
kézimunkával készítetteti.

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. számú saját házában (volt rendőrségi épület) levő

kicsinybeni eladási üzletében férfi, női, fiu és gyermek-
cipőket, vizmentes csizmákat eredeti gyári árban árusít és
minden pár lábbelire a szabott gyári ár rá van plombálva.

Kitünő anyag.

Tartós munka.

Legjobb szabás!

Kényelmes viselet!

Legdivatosabb façon!

